

7,62 mm ciężki karabin maszynowy SG 43

Ukraina, zdjęcie współczesne

Historia konstrukcji

W okresie międzywojennym podstawowym ckm-em Armii Czerwonej był Maxim wz. 1910, z lufą chłodzoną wodą. Była to jedna z wielu odmian karabinu maszynowego skonstruowanego przez Hiram Maxima. Cechą charakterystyczną wersji rosyjskiej była skonstruowana przez A.A. Sokołowa podstawa kołowa o masie 46 kg. Powodowało to, że kompletny ciężki karabin maszynowy (bez amunicji) ważył prawie 66 kg. Tak duża waga karabinu powodowała znaczne problemy podczas transportu i walki, dlatego w 1928 roku zapadła decyzja o rozpoczęciu prac nad nowym ciężkim karabinem maszynowym.

Według pierwotnych założeń, nowa broń miała być chłodzona powietrzem, a jej całkowita masa nie powinna przekraczać 30 kg. Do produkcji skierowano ckm skonstruowany przez Wasilija Diegtiariowa, ale jej rozpoczęcie opóźniało się. Karabin Diegtiariowa okazał się niedopracowany i mimo wielu poprawek często zawodził podczas prób. We wrześniu 1939 roku został jednak przyjęty na uzbrojenie jako DS-39. Eksploatacja pierwszych egzemplarzy broni w jednostkach wykazała dalsze liczne wady ckm-u. Podczas strzelania często dochodziło do

rozerwania łuski, dosyłane naboje rozcalały się, mała była niezawodność w niskich temperaturach. Dlatego po ataku niemieckim w czerwcu 1941 produkcję DS-39 wstrzymano, a do produkcji powrócił Maxim wz. 1910. Maxim wz. 1910 był konstrukcją opracowaną u schyłku XIX wieku, skomplikowaną, czaso- i materiałochłonną w produkcji. Dlatego nie zaprzestano prac nad nowym ckm-em. Diegtiariow starał się dopracować swojego DS, ale miał już konkurencję w postaci Piotra M. Goriunowa i jego wyprodukowanego już w małej serii na przełomie 1941/42 roku nowego ckm-u.

Wietnam Południowy, 1969 rok

To właśnie pomiędzy ckm-ami Diegtiariowa i Goriunowa toczyła się walka w trakcie konkursu ogłoszonego w 1942 roku. Faworytem nadal był Diegtiariow – ulubieniec Stalina, który bardzo go cenił za skonstruowanie ręcznego karabinu maszynowego DP. Według niektórych historyków Stalin w kwietniu 1943 podjął nawet decyzję o ponownym przyjęciu do uzbrojenia ckm DS. Przyczyny zmiany decyzji nie są znane, podobno sam Diegtiariow przekonał Stalina, że do uzbrojenia powinna wejść konstrukcja, która okaże się lepsza w trakcie prób. Próby, które odbyły się wiosną 1943, bezapelacyjnie wygrał ckm Goriunowa. Oba ckm-y miały podobną szybkostrzelność i własności balistyczne, ale konstrukcja Goriunowa i Woronkowa była prostsza, łatwiejsza w produkcji i trwalsza. W maju 1943 roku został przyjęty do uzbrojenia jako SG-43.

Po rozpoczęciu produkcji seryjnej ciężkie karabiny maszynowe

SG-43 zaczęto najpierw wprowadzać do jednostek gwardyjskich Armii Czerwonej, a następnie innych jednostek, w tym także Wojska Polskiego. Po wojnie, w wyniku doświadczeń wojennych, ckm zmodernizowano. Powstał w ten sposób ckm SGM. Stał się on podstawą do opracowania czołgowego karabinu maszynowego SGMT oraz karabinu maszynowego dla transporterów opancerzonych SGMB. Produkcję ckmu Goriunowa zakończono w 1961 roku po rozpoczęciu produkcji uniwersalnego karabinu maszynowego PK/PKS.

W Polsce w latach 1952-1956 produkowano ckm SG-43 (SG wz. 43), a w latach 1957-1968 czołgowy karabin maszynowy SGMT. W 1970 roku polscy specjaliści brali udział w uruchomieniu produkcji licencyjnej SGM w Egipcie. W Wojsku Polskim początkowo używany w niewielkiej liczbie, a na większą skalę SG wz. 43 wprowadzono dopiero od 1953 roku, zastępując nim następnie ckm Maxim. W styczniu 1950 roku było ich tylko 13, w tym też roku kupiono dalsze 335 w ZSRR.

Opis konstrukcji broni

Automatyka broni wykorzystywała energię gazów wylotowych odprowadzanych przez otwór w bocznej ścianie lufy. Ryglowanie niesymetryczne przez przykoszenie (obrót) zamka w płaszczyźnie poziomej. Strzela z zamka otwartego. Mechanizm spustowy umożliwiający prowadzenie jedynie ognia ciągłego oraz rączka do trzymania broni są umieszczone z tyłu komory zamkowej. Lufa szybkowymienna (połączenie klinowe), chłodzona powietrzem i zaopatrzona w stożkowy tłumik płomienia. Celownik wyskalowany do 2300 m. Podstawa uniwersalna. Do prowadzenia ognia przeciwlotniczego karabin mocuje się na końcu podniesionego do góry ogona, przez obrót tylnej części o 180 stopni.

Zastosowana amunicja

Naboje pakowano w zbiorcze drewniane skrzynki mieszczące 880 sztuk. Taśma metalowa, ogniwkowa lub parciana na 250 naboii o

masie 10,25 kg

Autor – zdjęcia: Dawid Kalka
Brzeg, 1. Brzeski Pułk Saperów – Klub Wojskowy

1. Zwykła 7,62-мм винтовочный патрон с пулей Л образца 1930 года;

- Długość naboju: 77,16 mm
- Długość pocisku: 28,6 mm
- Masa naboju: 23,2 g
- Masa pocisku: 9,7 g
- Masa ładunku miotającego: 3,25 g

- Prędkość wylotowa: 875 m/s
- Pocisk pełnopłaszczowy z ołowianym rdzeniem.

2. Zwykła dalekonośna 7,62-мм винтовочный патрон с пулей Д образца 1930 года;

- Długość naboju: 77,16 mm
- Długość pocisku: 33,4 mm
- Masa naboju: 25,2 g
- Masa pocisku: 11,9 g
- Masa ładunku miotającego: 3,1 g
- Prędkość wylotowa: 810 m/s
- Pocisk pełnopłaszczowy z ołowianym rdzeniem. W celach łatwej identyfikacji czubek pocisku był pomalowany na żółto.

3. Przeciwrancerna 7,62-мм винтовочный патрон с бронебойной пулей образца 1930 года (Б-30);

Egipska Piechota – 2014 rok

- Długość naboju: 77,16 mm
- Długość pocisku: 36,5 mm
- Masa naboju: 23,7 g
- Masa pocisku: 11,0 g
- Masa ładunku miotającego: 3,05 g
- Prędkość wylotowa: 830 m/s
- Pocisk pełnopłaszczowy ze stalowym rdzeniem. W celach łatwej identyfikacji czubek pocisku był pomalowany na czarno. Przebijalność płyty pionowej wynosiła 7 mm z

odległości 400 metrów.

4. Przeciwrancerno-zapalająca 7,62-mm винтовочный патрон с бронебойно-зажигательной пулей образца 1932 года (Б-32);

- Długość naboju: 77,16 mm
- Długość pocisku: 37,1 mm
- Masa naboju: 23,25 g
- Masa pocisku: 10,25 g
- Masa ładunku miotającego: 3,1 g
- Prędkość wylotowa: ok 875 m/s
- Pocisk pełnopłaszczowy ze stalowym rdzeniem i umieszczoną w przedniej części (pod płaszczem) masą zapalającą. W celach łatwej identyfikacji czubek pocisku był pomalowany na czarno z umieszczonym pod spodem czerwonym paskiem.

5. Przeciwrancerno-zapalająca 7,62-mm винтовочный патрон с бронебойно-зажигательной пулей образца 1940 года (БС-40);

- Długość naboju: 77,16 mm
- Długość pocisku: 31 mm
- Masa pocisku: 12,5 g
- Prędkość wylotowa: 800 m/s
- Pocisk pełnopłaszczowy z rdzeniem wykonanym z węgla wolframu i umieszczoną w przedniej części (pod płaszczem) masą zapalającą. W celach łatwej identyfikacji czubek pocisku był pomalowany na czarno.

6. Ślepa 7,62-mm винтовочные холостые;

- Długość naboju: 53,72 mm
- Masa naboju: 11 g
- Masa ładunku miotającego: 1,6 g
- Amunicja szkolna.

Podstawowe dane taktyczno-techniczne

- Kaliber: 7,62 mm
- Amunicja: 7,62 x 54R mm
- Masa broni: 13,8 kg
- Masa całkowita zestawu: 40,4 kg
- Masa lufy: 4,8 kg
- Długość broni: 1 120 mm
- Długość lufy: 719 mm, 824 mm z tłumikiem ognia
- Zasilanie: taśma na 250 naboii
- Szybkostrzelność: teoretyczna 600 strz./min., praktyczna do 250 strz./min.

Autor – Dawid Kałka

Bibliografia

1. Andrzej Ciepłiński, Ryszard Woźniak: *Encyklopedia współczesnej broni palnej (od połowy XIX wieku)*. Warszawa: Wydawnictwo „WIS”, 1994
2. Karabiny karabinki i pistolety maszynowe Encyklopedia długiej broni wojskowej XX wieku – Żuk Aleksandr B.
3. <http://www.dws-xip.pl/encyklopedia/strzsg43-ru/>